

تیتری که مخترع دینامیت را متنبه کرد

داستان زندگی آلفرد نوبل، داستان کارخانه‌داری افسرده است که دینامیت را اختراع می‌کند اما در نیمه راه متنبه می‌شود و سرمایه‌اش را صرف بنیان نهادن مهم‌ترین جایزه جهانی در حوزه‌های ادبیات، اقتصاد، پزشکی، فیزیک، شیمی و صلح می‌کند.

داستان زندگی آلفرد نوبل، داستان کارخانه‌داری افسرده است که دینامیت را اختراع می‌کند اما در نیمه راه متنبه می‌شود و سرمایه‌اش را صرف بنیان نهادن مهم‌ترین جایزه جهانی در حوزه‌های ادبیات، اقتصاد، پزشکی، فیزیک، شیمی و صلح می‌کند.

مختصری که تنها 18 ماه به مدرسه رفت!

آلفرد نوبل متولد سال 1833 در استکهلم بود. او در سال 1842 به همراه خانواده اش راهی سن پترزبورگ شد. پدرش که مهندس و مخترع بود، در آن زمان فردی متمول محسوب می‌شد و به همین دلیل معلم‌های خصوصی بودند که آلفرد را در خانه آموزش می‌دادند. او بدون حضور در مدرسه در درس شیمی و زبان‌های انگلیسی، فرانسوی، آلمانی و روسی مهارت یافت. نوبل تنها به مدت 18 ماه در مدرسه شرکت کرد.

در سال 1850 راهی پاریس شد و پس از آن در سن 18 سالگی برای تحصیل در رشته شیمی به آمریکا سفر کرد.

نویسنده‌ای که کتابش را سوزاندند

با وجود نداشتن تحصیلات آکادمیک، آلفرد نوبل زبان‌های سوئدی، فرانسوی، روسی، انگلیسی، آلمانی و ایتالیایی را به روانی صحبت می‌کرد.

او همچنین مجموعه اشعاری را به زبان انگلیسی سرود. نوبل در روزهای پایانی عمرش نمایشنامه‌ای چهار صفحه‌ای را با نام «مکافات» برگرفته از اثر «پرسی شلی» به نگارش درآورد.

تنها چهار نسخه کپی از این نمایشنامه باقی ماندند، زیرا اندکی پس از مرگ، تمام نسخه‌های آن به اتهام مطالب کفرآمیز و غیراخلاقی سوزانده شدند اما در سال 2003 نسخه دوزبانه «مکافات» برای نخستین بار به چاپ رسید.

مالک افسرده 90 کارخانه تولید سلاح

نوبل پس از تحصیل در رشته شیمی، به روسیه رفت و پس از ورشکسته شدن پدرش به وطن بازگشت و خود را وقف تحقیق درباره مواد منفجره کرد.

او در سال 1867 دینامیت را اختراع کرد. این چهره سوئدی در طول عمر خود 350 اختراع به ثبت رساند و در زمان مرگ مالک 90 کارخانه تولید سلاح بود.

او بیش تر عمر خود را صرف سفر به کشورهای مختلف به منظور احداث کارخانه کرد، اما بین سال‌های 1873 تا 1891 در پاریس اقامت داشت. او هرگز ازدواج نکرد و دوره‌های متعدد افسردگی را تجربه کرد.

تیتری که مخترع دینامیت را متنبه کرد

زمانی که «لودویگ نوبل» برادر آلفرد در سال 1888 درگذشت، آلفرد نوبل برای دیدن کن به فرانسه رفته بود که آگهی ترحیم برادرش را در یک روزنامه دید.

این نشریه فرانسوی لودویگ را به دلیل فعالیت‌هایش در زمینه مواد منفجره متهم کرده و تیتری زده بود: «سوداگر مرگ مُرد». آلفرد نوبل به فکر فرورفت و حس کرد که دوست ندارد پس از مرگش روزنامه‌ها بنویسند: «دکتر آلفرد نوبل که با یافتن راه‌هایی برای کشتن سریع تر انسان‌های بیش تر ثروتمند شد، روز گذشته بدرد حیات گفت.»

بنابراین او در 27 نوامبر 1895 در باشگاهی سوئدی - نروژی آخرین وصیت‌نامه اش را امضا کرد و قسمت اعظم دارایی اش را برای بنیان‌گذاری جایزه نوبل اختصاص داد.

او با تخصیص 94 درصد میراثش مبلغ 31 میلیون و 225 هزار کرون را صرف راه‌اندازی پنج جایزه نوبل پزشکی، شیمی، ادبیات، فیزیک و صلح کرد.

این جایزه قرار شد هر ساله با در نظر گرفتن ملاک‌های آلفرد نوبل که در وصیت‌نامه اش قید شده به برترین شخصیت‌های جهان بدون در نظر گرفتن ملیت آن‌ها اعطا شود.

چرا تولستوی، اییسن و ... نوبل نبردند؟

آلفرد نوبل در وصیت‌نامه خود شرط اعطای جایزه نوبل ادبیات را «نگارش اثری در راستای ایده آل‌ها» دانست. آکادمی سوئدی نوبل سال‌های بسیار تصور می‌کرد منظور از این جمله نگارش آثار ایده‌آلیستی است. به همین دلیل نویسندگانی چون «لئو تولستوی» و «هنریک اییسن» که در آثار خود کم‌تر به فاکتورهای رمانتیک توجه داشتند، شایسته دریافت نوبل ادبیات شناخته

نشدند.

گفته می شود خصومتی که نوبل با یک ریاضی دان داشت، دلیل تخصیص داده نشدن جایزه در رشته ریاضی شد. به دلیل کامل نبودن طراحی ای که آلفرد نوبل در وصیت نامه خود ارائه داده بود، تاسیس بنیاد نوبل پنج سال طول کشید و اولین جایزه نوبل در 10 دسامبر 1901 اعطا شد.

آلفرد نوبل که از بیماری آنژین (گلودرد) رنج می برد، سرانجام در سال 1896 درگذشت و اکنون جهان او را نه به عنوان مخترع دینامیت، بلکه بیش تر با لقب بنیان گذار جوایز نوبل به یاد می آورد. پیکر او در استکهلم به خاک سپرده شد. (ایسنا)